

Phorcys :

Od.13.93	εὐτ' ἀστὴρ ὑπέρεσχε φάντατος, ὅς τε μάλιστα
Od.13.94	ἔρχεται ἀγγέλλων φάος Ἡοῦς ἠριγενείης,
Od.13.95	τῆμος δὴ νήσω προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς.
Od.13.96	Φόρκυνοσ δέ τίς ἐστί λιμὴν, ἀλίοιο γέροντος,
Od.13.97	ἐν δῆμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
Od.13.98	ἄκται ἀπορρῶγες, λιμένος πότι πεπτηῦται,
Od.13.99	αἶ τ' ἀνέμων σκεπώσι δυσσῆων μέγα κῦμα
Od.13.100	ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Od.13.101	νῆες εὖσσελμοι, ὅτ' ἂν ὄρμου μέτρον ἴκωνται.

Scholies :

96. Φόρκυνοσ] λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνοσ ἐστίν ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονοσ. V. 10

ἐδείχθη σαφῶσ ὅτι θαλάσσιοσ θεὸσ ὁ Φόρκυνοσ. κακῶσ ὁ Ἀριστοφάνησ ἔγραφεν ἐκεῖ (Od. α, 72.) “Φόρκυνοσ θυγάτηρ ἀλόσ ἀτρυγέτοιο μέδοντοσ.” ἀντὶ γὰρ τοῦ, μέδοντοσ, φησίν, ἴν' ἧ ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνοσ καὶ συνάπτηται τῷ ἐξῆσ. H.Q. ὁ λιμὴν οὗτοσ ἔκ τινοσ Φόρκυνοσ θεοῦ ποτε γέγονε κακ τούτοσ τὴν κλῆσιν ἔσχεν. H.Q. 15

Φόρκυνοσ δαίμων θαλάσσιοσ, τὸ πρότερον διατρίβων πρὸσ τῷ Ἀρμυνίῳ λεγομένῳ ὄρει τῆσ Ἀχαΐασ, οἰκῶν τε τὴν Φόρκυνοσ ἀπ' αὐτοῦ καλουμένην βῆσσαν. κατὰ φανέν αὐτῷ καταλιπεῖν τὰσ τρίβουσ ταύτασ ἀφίκετο εἰσ τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ τόπον ἐκλεξάμενοσ ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐνταῦθα ᾤκησεν. λέγεται δὲ Ἄμμοσ ὁ τόποσ. προσορμίσασ δὲ εἰσ τὸν τῆσ Ἰθάκησ λιμένα ἠξίωσεν αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεύεσθαι Φόρκυνοσ. ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἡροδότῳ. V. 20

97. προβλήτεσ] ἔξω τοῦ λιμένοσ προβεβλημένοι. H.

98. ἀκται ἀπορρῶγες] προπερισπαστέον τὸ ἀπορρῶγες. σημαίνει δὲ τὰσ μὴ ἐρριζωμένασ, ἀλλ' ἀποπεσοῦσασ. τὸ δὲ, λιμένος ποτι-25 πεπτηῦται, οἷον πολὺ προήκουσαι τοῦ λιμένοσ, ὥστε καὶ σκέπην αὐτῷ ποιεῖν. B.Q.

ἀπορρῶγες] διερρωγῦται, οὐχ ὡσ μέντοι τῶν ρίζων ἀποτετμηθῆσαι. V.

ποτιπεπτηῦται] ἔσω νενευκυῖται. V.

Eustathe :

Φορβόρος διατόσσο καλεούμενος ὡς περ αὐτὸν καὶ ἄλλοις τις ἕτερος διὰ τὸ πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀνάκαλιν, τῆμος δὴ νῆσῳ (Vers. 95.) προσπίπτατο ποταπόρος νῆς. εἰ δὲ τυχὸν δοκοῖη ὁ λόγος ἀπίθανος διὰ τὸ κατὰ τὸν μῦθον πολὺ τοῦ ἐν μέσῳ διαστήματος, ἐπιτεπίσται γὰρ κατ' αὐτὸν ἢ τῶν Φαιάκων νῆσος, ἀλλὰ τὸ πάνυ πολὺ τάχος τῶν Φαιακικῶν νηῶν ἐπαράδεικτον πως τὸν λόγον ποιεῖ. (Vers. 96.) "Ὅτι ἐκφραστικόν τι πάντα ἄθρα γράψαι προθέμενος ὁ ποιητὴς ἐκφράζει τὸν τε ἐν τῷ δήμῳ τῆς Ἰθάκης *λιμένα, καὶ τὸ 40 ἐκείσε νυμφαῖον ἄντρον, τὸν μὲν ἐπαινῶν ὡς ναυσὲν ἀγαθὸν ἐνορμίσασθαι, τὸ δὲ ἄντρον ὑποτιθεὶς εἰς ταμείον τοῖς τοῦ Ὀδυσσεύς χρήμασιν, ἃ περ ἀναγκαῖον ἦν πιθανῶς κρυβῆναι. ἄλλως γὰρ οὔτε αὐτοῦ που ἐν ὑπαιθρῷ ἐγγὴν αὐτὰ κέσθαι, οὔτε περὶ τοὺς ἀγρούς ἀχθῆναι, οὔτε πολλῶ πλεον ἐπὶ τὴν πόλιν. ἄρχεται δὲ ἀπὸ συνήθους ὑπαρκτικοῦ φήματος καὶ φησὶ Φόρκυος δὲ τίς ἐστι λιμὴν ἀλίσιον 10 γέροντος ἐν δήμῳ Ἰθάκης. δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ ἄκται ἀπορῥῶγες λιμένος ποτιπεπτηνῖαι. αἱ τ' ἀνέμων σκεπέουσι *δυσαίων μέγα κῆμα ἔκτοθεν. ἐποσθεῖν δὲ τ' ἄνευ δεσμοῦ μένουσι νῆες ἑὔσελμοι ὅτ' 50 ἂν ἄρμον μέτρον ἴκωνται. αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ταυτέρυλλος ἐλαίη. ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπή- 507 ρατον ἤεροιδες, ἱρὸν νυμφαῖον, αἱ Νηϊάδες καλέονται. ἐν δὲ κρητῆρες τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασιν λάτριοι. ἐνθα δ' ἐπειτα τιθαιβώσσοισι μέλισσαι. ἐν δ' ἰστοὶ λίθειοι περιμήχεις. ἐνθα τε νυμφαὶ φάρε' ὑφαίνου- σιν ἀλιπόρφυρα θαῦμα ἰδέσθαι. ἐν δ' ὕδατ' αἰεάοντα. δύο δὲ τί οἱ θύραι εἰσίν. αἱ μὲν πρὸς Βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν. (Vers. 111.) αἱ δ' αὐτὸς πρὸς Νότου *εἰσὶ θεώτεραι. οὐδέ τι κίνη ἄνδρες 60 ἐτέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστὶ. ταῦτα δὲ πεπλασμένα εἰσίν, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. δύο καὶ ὁ Περ- φύριος τὸ πᾶν τοῦτο ἄντρον εἰς ἀλληγορίαν μεταλλάξεναι, λέγων καθόλου πᾶν ἄντρον καὶ σπήλαιον τῷ κόσμῳ καθιερωθῆναι καὶ *πολλὰ γράφων εἰς αὐτὸ, ὡς οἷα τοῦ κόσμου ἄντρον τινὸς ὄντος μεγίστου. 1735 20 (Vers. 103.) ὁ περ ἤεροιδες μὲν λέγεται διὰ τὸ τῆς ἀρχηγόνου ἕλης αἰσχρὸν καὶ ἀνείδειον, (Vers. 104.) Ἐπήρατον δὲ, διὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ εἰδοποιητικὴν διακόσμησιν, ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόσμος ἐκλήθη. ἄλλως γὰρ πῶς ἂν εἴη, φησὶ, τὸ αὐτὸ καὶ ἤεροιδες καὶ ἐπήρατον, τοῦ ἤεροιδεὸς φοβεροῦ μᾶλλον ὄντος οὐ μὴν ἐπεράστου; νύμφας δὲ Ναΐδας ἐκείνος ἀλληγορεῖ ψυχὰς ἰούσας εἰς γένεσιν. (Vers. 105.) αἱς κρατῆρας οἷον τινὰς καὶ ἀμφιφορεῖς ὁ *μῦθος δίδωσι τὰ κατ' ἀνθρώπους σώματα. αὐτὰ τε γὰρ ἐκ γῆς, 10 καὶ οἱ κρατῆρες γῆ ὠπτημένοι εἰσίν. (Vers. 108.) οἱ δὲ ὑφασμένοι ἰστοὶ τῶν νυμφῶν σαρκοποιεῖται ἐστὶν ἢ ἐν ὅστοις ὅποια καὶ τισὶ στήθεσιν. ἢ καὶ θαῦμα ἰδέσθαι λέγεται διὰ τὸ κατὰ φύσιν θεῖον τῆς τοιαύτης ἰστουργίας. (Vers. 106.) ἢ δὲ τοῦ μέλιτος ἐργασία καὶ αὐτῆ ψυχαῖς φησὶν οἰκία διὰ τὸ τοῦ μέλιτος πολυδύναμον, γλυκὺ τε ὄν τῆ γεύσει καὶ συναγόμενον ἐξ ἀνθῶν ὑπὸ μελισσῶν ὧν τῆ κλήσει αἱ δικαίως βιοτεύουσαι ψυχὰς ὀνομάζονται καὶ πρὸς τὰ θεία τῆ καθαρότητι ἢ καθάρσει στρεφόμεναι, μέλισσαι 30 καλούμεναι καὶ αὐταί, διότι καὶ καθαρτικῆς ἐστὶ τὸ μέλι δυνάμειος καὶ συντηρητικῆς· τραύματά τε γὰρ χρόνια μέλιτι ἐκκαθαίρονται, καὶ πολλὰ τῷ μέλιτι μένει ἄσηπα. καὶ οὕτως ἰκανῶς ἰνδιατρίψας ὁ φιλόσοφος κατὰ τινὰ μνίαν τῷ Ὀμηρικῷ μέλιτι (Vers. 109.) λέγει καὶ τὰς δύο πύλας τοῦ ἄντρον καρκίνον εἶναι καὶ αἰγόνερον, ἂν διὰ μὲν αἰγόνερωτος ἰδοξάζον τινες ψυχὰς ἀνίεναι, διὰ δὲ καρκίνου καταβαίνειν, ὡς εἶναι τὸν μὲν καρκί*νον Βόρειον καὶ καταβατικόν, αἰγόνερον δὲ Νότιον καὶ ἀναβα- 20 τικόν ψυχῶν εἰς θεούς. διὸ καὶ θεώτερας εἶναι αὐτάς. καὶ τοιαῦτα λαλεῖ πολλὰ γλαφυρότητι λήρων περικάζων τὸ τοῦ μῦθου γλαφυρὸν ἄντρον. (Vers. 96.) ὁ μέντοι γεωγράφος μὴ εἶναι φησὶν ἐν Ἰθάκῃ νῦν ἄντρον τοιοῦτον ὅποιον ὁ ποιητὴς φράζει, μηδὲ νυμφαῖον, (Vers. 103.) διὰ τὸ μεταβολὴν ὡς εἰκὸς τινα συμβεβηκέναι τῷ μακροῦ χρόνῳ. Φόρκυος δὲ λιμὴν ὁ ῥηθεὶς λέγεται ἢ διὰ τὸ ἴσως τιμᾶ- σθαι Φόρκυνα ἐκεῖ ἢ καὶ διὰ τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸν λιμένα καὶ οἷον σώζεσθαι ὑπὸ Φόρκυος τοὺς ἐν 40 αὐτῷ καταίροντας. ἄλλως δὲ γε καὶ πᾶς λιμὴν Φόρκυν κατὰ τὴν ἀλληγορίαν ἐστίν, ὅπου φέρονται, φασιν, αἱ ὀλκάδες. (Vers. 96.) Τίς δὲ ὁ τῆς Ἰθάκης δήμος, ἥδη σαφῶς προδεδήλωται. Ἀπορῥῶγες δὲ ἄκται αἱ διερῥωγνῖαι, ὡς οὕτω στόμα εἶναι τῷ λιμένι δι' αὐτῶν οἷον λείως δέξασθαι κατὰ ψάμμου τὴν Φαιακικὴν νῆα, ὡς ὁ ποιητὴς βούλεται. (Vers. 97.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα πέτραι προ- βλήτες, ἀλλὰ ἄκται προβεβηκέναι τοῖς κῆμασι, καὶ περιανγνύουσαι αὐτὰ, ὡς ἐντεῦθεν τὸν μέσον αὐτῶν λιμένα γαλιηνῶν. (Vers. 98.) Ποτιπεπτηνῖαι δὲ αἱ προσπεπτωκυῖαι πρὸ τοῦ λιμένος καὶ εἰς σκέπη οὔσαι τῶν ἀνέμων. (Vers. 99.) Τὸ δὲ σκεπέω περισπώμενον, ἐξ οὗ τὸ σκεπέουσι, πρωτότυπὸν

ἔστι τοῦ ἀκμάζω, *ὡς καὶ τὸ πετῶ τοῦ πετάζω, καὶ τὸ βιβῶ τοῦ βιβάζω, ὃ ἔφασι τὸ ὄχευεν, ὡς ἐν ῥητορικῇ εὔρηται λεξικῶ, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς βαίνειν. Τὸ δὲ δυσσαίων σημεῖωδες ἔστι. γέγονε γὰρ ἐκ τοῦ δυσσαῖος, δυσσαῖος, καὶ κατὰ ἔκτασιν δυσσαῖος καθ' ὁμοιότητα τοῦ Ἡρακλῆος Ἡρακλῆος, καὶ Ἄρης Ἄρης, καὶ Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, καὶ Ἰφικλῆος, καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 100.) Τὸ δὲ ἐντός τοῦ λιμένος ἀνευ δεσμοῦ μένειν τὰς νῆας, ὃ δὴ λιμένος ἐπαινός ἐστιν, ἢ τῶν Φαιάκων νῆσος οὐ δακεῖ ἔχεν, εἴ περ πρὸ ὀλίγων ἀναπλέοντες πείσμα ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθαιο. (Vers. 101.) Τὸ δὲ ὄρμον μέτρον ἴκωνται περιφραστικῶς ἀντὶ τῶν εἰς τὸν ὄρμον. ἐν ᾧ καὶ ὄρα ὡς φανερά κἀνταῦθα διαφορὰ λιμένος καὶ ὄρμον. ἐπεὶ οὐχ' ἀπλῶς ἐν τῷ λιμένι μένουσιν αἱ νῆες ἀνευ δεσμοῦ, ἀλλ' ὅτε ὄρμον ἴκωνται. (Vers. 102.) ἔστι δὲ φασω, ὄρμος, τὰ τέλος τῆς ἐν θαλάσῃ καταγωγῆς. Ὅτι δὲ Ἀθηναῖς ἱερὸν φυτὸν ἢ ἐλαία, καὶ ὡς ἐν Ἀθήναις πρῶτον εὔρηται, ὃ μῦθος λέγει. διὸ καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ τῆς ἐλαίας 10 ταύτης πνυμένῃ τὰ τοῦ Ὀδυσσεῖος τίθενται χρήματα, ὡς οἶον εὐτυχῶς παρακατατιθέμενα τῇ Ἀθηναίᾳ. διὸ καὶ συντηροῦνται. Ὡς δὲ ὁμωνύμως ἐλαία καὶ τὸ φυτὸν καὶ ὁ καρπὸς εἰ καὶ ἄλλως οἱ Ἀττικοὶ 40 ἐλαίαν μὲν φασὶ τὸ δένδρον, ἐλάκω δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ, δῆλον ἐστίν. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ῥοιάς *φαινεται εἶτον ῥοιάς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ φοίνικος. καὶ τοῦ φυτοῦ μὲν χρῆσις πρὸς τούτων παρ' Ὀμήρῳ, καρπῶν 508 δὲ ἐν ταῖς ἄλλοις μυθίοις καὶ ἐν τῷ, φοινίκων ἐνόρχων, οὓς τινες εὐνούχους καλοῦσιν ἢ δ' ἀπυρήνους. εἰσὶ γὰρ καὶ φοινίκες ἢ μηδόλως ἔχοντες πυρήνας ἢ σμικροτάτους. (Vers. 104.) Τὸ δὲ ἄντρον ἱερὸν νυμφῶν ὁμοίως πέφρασται τῷ, ἄλσος ἱερὸν Ἀθήνης, ὃ πρὸς τούτων που εὔρηται. (Vers. 105.) Οἱ δὲ λίθινοι κρατῆρες καὶ ἀμφιφορῆες ἀναθήματα νυμφῶν χειροποίητα. οἰκίον δὲ πρὸς Νηιάδας τὰ τοιαῦτα δοχεῖα τοῦ ὕδατος. (Vers. 106.) Τιθαιβώσσειν δὲ κυρίως ἐπὶ μελισσῶν τὸ ἀποτιθέναι βόσιν ἑαυταῖς, ὃ ἔστι σιμβλοποιεῖν· οὐ ἢ παραγωγῇ ὁμοία τῇ τοῦ Πυλαιμένους καὶ τοῦ μεσαιπολλίου, ὡς ἐν τῇ Ἰλιάδι 20 γέγραπται. ἢ δὴ ἐκείνη παραγωγῇ ἔοικε μὲν καὶ τὸ, ἀκρόχολος ἀκράχολος Ἀττικῶς ὁ ἄκρος χολούμενος· οὐ προσλαμβάνει δὲ που καὶ τὸ ἴωσα κατὰ τὸ μεσαιπόλιος γαί τὰ ὅμοια, καθὰ οὐδὲ ὁ Ὀμηρικὸς ταλαπείριος, καὶ τοῖ γε τῶν ἄστερον ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἴωσα προσλαμβάνοντων, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ταλαίμοχος. Μελισσῶν δὲ ὅτι παρὰ τὸ μήλοισ ἐφιζάνειν ἤγουν ἄνθεισι γίνεται, καὶ ἐν τοῖς 50 εἰς τὴν Ἰλιάδα δεδήλωται. ὡς δὲ καὶ παρὰ τὸ μέλω καὶ αὐταὶ καὶ τὸ μέλι, ἀλλὰ τοῦτο κκαίνω*ται λέγεται δὲ καὶ ὅτι Ἀλκμάν κηρίνην ὀπώραν λέγει τὸ μέλι. τούτου δὲ παραγωγὸν ὁ Μέλιτος τὸ κύριον, καὶ ὃ ἐπὶ ἀφροσύνη ἐξάκουστος Μελιτιδῆς, καὶ ἢ ἐντελῶς μὲν εἰπεῖν μελιττόεσσα, συναρθεῖσα δὲ ἰδίως ὑπὸ Ἀττικῶν εἰς τὸ μελιττόεσσα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, οἰνόεσσα οἰνοῦττα· ἐπὶ μελιπῆκτων δὲ ἢ μελιτοῦττα, καὶ οὐχ' ἀπλῶς κατὰ τὸ μελιττόεσσα γαλήνη καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 107.) Οἱ δὲ λίθινοι ἱστοὶ πιθανῶς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν. οὐ γὰρ ὕφρασμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα, τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ 30 ἀντίον ἐν ᾧ τυλίσσεται τὸ ὑφαντόμενον, καὶ τοὺς ἱστοπόδας καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς. (Vers. 108.) Ταυτὸν δὲ ἐν τοῦτοις τὸ λάϊνον καὶ τὸ λίθειον, μετουσιαστικὰ γὰρ καὶ ἀμφότερα. Ἀλιπόρφυρα δὲ φέρει τὰ πορφύροντα δίπην ἄλδος, ἢ τὰ ἀλουργά. (Vers. 109.) Τὸ δὲ ὕδατα αἰετάνοντα ἐν ἐνὶ μέρει λόγου γράφεται καὶ δι' ἐνός ν', διὰ τὸ μέτρον. φέρεται δ' ἐν τισὶ καὶ αἰετάνοντα κατ' ἔκτασιν τῆς ἀρχονσης, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος καὶ τῶν ὁμοίων ἕα τριβράχεια. (Vers. 110.) Τὸ δὲ πρὸς Βορέας καὶ πρὸς Νότου ἐλλέλειπται. τὸ γὰρ πλήρες πρὸς μέρος Βορρῆ καὶ πρὸς μέρος Νότου. Ἐκ δὲ τοῦ καταββαται παρήκται καὶ ὁ καταββατῆς ἢ Ζεὺς ἢ κεραυνός. (Vers. 111.) Τὸ δὲ θωπότεραι, πρωτότυπὸν ἔστι τοῦ θωπότεραι, οὐ ἐρμηνεία τὸ, *οὐδέ τι κῆρη ἄνδρες ἐσέρχονται καὶ μάλιστα τί, 60 (Vers. 112.) ἀλλ' ἀθηνάτων ὁδός ἐστιν. ὃ δέχα ἐκθλέμειως γραφὲν ληστρικῇ ποτὲ προσαρμόσει τόπῳ, οὐκ ἀπροσφθῆς ἂν λεχθησομένῳ, θανάτων ὁδῶ οὐ μὴν ἀνδρῶν. (Vers. 111.) Τὸ δὲ ἐκείνη ἐπίρρημά ἐστιν ἴσον τῷ, ἐκείσε, καὶ καίται ὑπὸ ἀναλογίαν τοῦ ἄλλῃ καὶ ταύτῃ καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 113.) Ὅτι εἰς τὸν Ἰθακήσιον λιμένα οἱ Φαίakes εἰσέλασαν πρὶν εἰδότες. τότε δὲ εἰδότες ἢ πῶς αὐ φησὶν ὁ ποιητής, ἀλλ' ἀρήσει κθεῖν, ὅτι οἶδασιν, ὡς εἰκός, Φαίakes Κερκυραῖοι ὄντες Ἰθακήσιους 1736 γείτονες. τοῦ γὰρ ἐκτοπισμοῦ πλάσματος ὄντος ἀληθῆς ἔστι τῆς κατὰ Φαιακίαν Κερκυραίας *οὐ πολὺν ἀπέχειν τὴν Ἰθάκην, στενὸν καὶ μετώρον ἔχουσαν λιμένα, καλούμενόν, φασὶ, Φόρκινα, καὶ αἰγυλὸν τινα ἐν ᾧ νυμφῶν ἱερὸν ἄντρον. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ εἰπεῖν ὡς ἴσασιν αἱ Φαιακικαὶ νῆες τὰς

Strabon (I-3-18) :

Καὶ ὑπὸ τῆς Βιστονίδος δὲ καὶ τῆς νῦν Ἀφνίτιδος λίμνης εἰκόασι κα τακεκλύσθαι πόλεις τινὲς Θρακῶν, οἱ δὲ καὶ Τρηρῶν, ὡς συνοίκων τοῖς Θραξίν ὄντων. Καὶ ἡ πρότερον δὲ Ἀρτεμίτα λεγομένη μία τῶν Ἐχινάδων νήσων ἤπειρος γέγονε· καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀχελῶον νησίδων τὸ αὐτὸ πάθος φασὶ παθεῖν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προχώσεως τοῦ πελάγους, συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαί, ὡς Ἡρόδοτός φησι. Καὶ Αἰτωλικάι δὲ τινες ἄκραι εἰσὶ νησίδουσαι πρότερον· καὶ ἡ Ἀστερία ἠλλακται, ἦν Ἀστερίδα φησὶν ὁ ποιητής·

*Ἔστι δὲ τις νῆσος μέσση ἀλὶ πετρῆεσσα,
Ἀστερίς, οὐ μεγάλη, λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ
ἀμφίδυμοι*

Νυνὶ δὲ οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει. Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδέν ἐστιν ἄντρον τοιοῦτον οὐδὲ νυμφαῖον, οἷόν φησιν Ὅμηρος· βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. τοῦτο μὲν δὴ ἀσαφὲς ὄν [ἐῶ] ἐν κοινῷ σκοπεῖν.

Tout porte à croire aussi que le lac Bistonis et celui qu'on nomme aujourd'hui l'Aphnitis submergèrent jadis différentes villes attribuées par les uns à la Thrace, mais par les autres au pays des Trères, par la raison sans doute que ce peuple a longtemps vécu mêlé aux Thraces. Nommons encore Artemita, qui, après avoir fait partie notoirement des îles Echinades, s'est rattachée au continent, comme ont fait de leur côté, et par suite des atterrissements du fleuve sur ce point, certains îlots du groupe voisin de l'Achéloüs, et comme, au dire [d'Hérodote (II, 10)], les derniers îlots du même groupe tendent chaque jour à le faire. L'Étolie compte pareillement plusieurs caps ou promontoires, qui ont commencé par être des îles. D'autre part, dans l'île actuelle d'Asteria on aurait peine aujourd'hui à reconnaître l'Asteris d'Homère, « *Cette île rocheuse, au milieu de la mer, cette petite Actérie, avec son double port, abri sûr ouvert aux vaisseaux* (Od.4.844), » car aujourd'hui elle n'offre pas même un bon ancrage. **Et l'on ne retrouve pas davantage à Ithaque l'Antre et le Nymphée, tels que le poète les a décrits.** Mais ne vaut-il pas mieux, je le répète, croire à un changement opéré par la nature que d'accuser le poète d'avoir ignoré ou altéré volontairement l'état réel des lieux en vue du merveilleux. Du reste, la chose est incertaine, et je l'abandonne comme telle au libre examen de chacun.